

Karol XII., ko je doznal, kaj je vse Peter učinil v nekoliko letih, sklenil je tudi njega pokoriti, kakor je pokoril Avgusta. Zato se sredi zime napoti na Rusko in maha jo naravnost proti Moskvi. Rusi so pred Švedi vse požigali, tako, da niso mogli nikoli nikjer počivati, in si hrane poiskati. Na poti dobé Karolovi poslanci Mazepa, hetmana kozškega, ki ni bil rad Rusom podložen. Mislil je, da je prišel čas, da se od Rusije odcepi. Klical je Karola, da dojde z vojsko v Ukrajno med Kozake, in obetalmu je, da bodo vsi Kozaki prišli za orožje zoper Ruse. Karol posluša njegove svete, in krene v Ukrajno po neprehodnih pustinah, boré se z največimi neizgodami vremena, glada in žeje, tako da je na ti poti mnogo tisoč vojakov izgubil. Mazepa je Karola prevaril, Kozaki se niso hoteli združiti s Švedi in so verni ostali Rusom. Karol je bil prisiljen oblegati mesto Pultavo. Njegova vojska je oblegance pripravila v tako silo, da so se meščani hoteli že udati. V tej sili dojde meščanom naenkrat Peter na pomoč. Boj se začne (8. julija leta 1709) in Rusi takó silno pobijejo švedsko vojsko, da se jih je, kakor nekteri velé, od 12.000 Švedov samo 169 rešilo z junaškim Karolom, in ti so morali pobegniti na Turško. Peter je s to zmago zadobil znatno imé v Evropi, in Švedom je vzel: Lifland, Estland in Ingermanland, vse zemlje, ki ležé poleg Baltika. — Karol ni hotel tudi na Turškem mirovati, temveč nagovori turškega sultana Ahmeda, da Rusom napové vojsko. Sultan sluša Karola, in pošlje vélikega svojega vezira Mehmeda s silno vojsko proti Petru. Ko Peter to zvé, udari s svojo vojsko na Karabogdansko, in zavoljo svoje nepazljivosti zamota se v take stiske, da ni vedel nikamor. Tri dni je že trajala bitév brez prenehanja, in te tri dni so Rusi izgubili 40.000 ljudi. Peter začne obupovati, žugala mu je ali junaška smrt, ali pa robstvo, in sam ni vedel, kaj bi učinil. Iz te hude stiske reši ga njegova žena Katarina, ki vélikemu veziru svoje dragocenosti z mnogo denarji pošlje. Zlato in drago kamenje zaslepi Mehmeda, da z Rusi mir stori, Petra z njegovo vojsko izpusti, in tako se je rešil ruski car Peter iz silne nevarnosti.

Od te dôbe je neprenehoma rastla moč ruske države. Peter je bil srečen, in že v svojem življenji je dočakal mnogo krasnih plodov vpeljanih prememb v državnem vladanji. Njemu se mora ruski narod zahvaliti, da je stopil v zvezo z ostalimi evropskimi narodi, da je došel do stopnje dostojne njegovi veličini. Peter je umrl 1723. leta. Za njim je vladala v Rusii njegova žena Katarina, ktera je moč Rusije zveksala, rusko državo razprostranila, in važnost Rusije v Evropi utrdila.

Zabavno berilo.

Kaj je luksus ali potrata?

Hollingshev, ki je živel ob času angleške kraljice Elizabete (ki je umrla 1603. leta) toži o potratu, ki je njega dni čedalje večja prihajala, posebno pa o sledečih treh stvaréh: Prvo, zoper kar se je pritoževal, je bilo, da so Angleži začeli napravljati ognjišča in dimnike, ker poprej se je dim prosto in brez vsake zapreke razprostiral po hišah, in po takem so drva delj časa trpela, pa tudi zdravju je to koristilo. Drugo, kar mu ni bilo po volji, je bilo to, da so po hišah marsikaj poboljšali in posebno to, da so začeli mehke postelje si delati, ko so poprej spali na slami in za zgnavje le imeli okroglo desko (diljo). Mehke blazine, mislili so, da so pripravne le za porodišče. Tretja stvar, nad katero se je mrzil, bila je to, da so lesene

tanjire (tálarje) zamenili s kositrenimi in lesene žlice s kositrenimi in srebrnimi.

Ako je vse to bila potrata (luksus), kaj hočemo dandanes reči, da je luksus? Pa naj zdaj kdo reče, da nismo napredovali!

Indijanske žene — pa naše.

1839. leta je umrl Runšit Sing, kralj lahorski v Indii. Mnogo njegovih žen se je natecalo za veliko čast, da jih ž njim vred sežgó na grmadi (lomači); al le samo štiri žene njegove kneževskega stanú so bile tako srečne, da se jim je to dovolilo. Kakor ta dogodba kaže, se indijanske žene po smrti svojih mož poganjajo za čast, da bi umrle ž njimi vred, Evropejci pa morajo zadovoljni biti, ako žene hočejo, da ž njimi živé. — Prosimo zamere: slovenskih žen nismo menili med temi evropejkami.

Pozdrav.

V jasnem zraku luna plava,
Sije luč na vse strani,
Deleč tjekaj pogledava,
Kamor srce si želí.

Draga luna, luna mila,
Krasno svetiš na moj dom:
Nesi srčna pozdravila
Ljubim vsem prijatelom!

Deleč tam stojiš Ljubljana,
Vse dežele kinč in kras,
Mati otrokom slavnoznana,
Deleč čuj pozdrava glas!

Zrem po morji, zrem po polji,
Sem in tje vrtím oči,
Gledam, — pa mi ni po volji,
Točím solze, srce sklí.

Hrib za hribom se dviguje,
Morje gledam, čez goró,
Božjo moč mi oznanuje
Vse, kar zre okolj okó.

Srce moje pa ne vživa
Tú veselja čistega,
Tam v Ljubljani sreča biva,
Tam veselje je domá.

Tjekaj nesi luna bleđa,
Vsem prijateljcam pozdrav,
Reci, da Ivanka gleda
Tje iz žalostnih dobav.

Draga mati, ljuba sestra
Vam' pozdrav najbolj veljá;
Vama zmir ostanem zvesta
Do trenutka zadnjega.

Ivanka K.

Dopisi.

Iz Celja. (Prošnja.) Vsi častiti udje čitavnice celjske, kateri svoje prineske za letos in pretekla leta še plačali niso, se vljudno prosijo, da bi dotična plačila podpisnemu odboru poslati blagovolili.

Odbor čitavnice celjske.

Od štajarske Save 26. jul. — V Avstrii je mogoče veliko reči, ki so drugje nemogoče, in zopet je nemogoče marsikaj, kar je drugje mogoče. To smo skušili zopet zadnji čas. Veliko tednov smo pričakovali novih ministrov, in vendar je šlo vse po redu; dokaj časa smo ugibali: ali bo ostala sedanja „sistema“, ali se bomo ravnali po oktobru ali februarji ali po obeh, ali bomo dobili dualizem ali federalizem ali ostane centralizem, ali pride kaj boljšega ali slabšega, kakor je bila Schmerlingova dôba, ktere nikoli pozabili ne bomo, in vendar smo živeli, kakor bi se nič ne bilo zgodilo, samo nekaj bolj radovedni smo časnike pregledovali, in od dne do dne upali, da se bodo prihodnji dnevi na bolje obrnili.

V tej negotovi dôbi, ki nima prilike v drugih parlamentarnih državah, smemo morebiti tudi vprašati: kaj bi se utegnulo spremeniti v naših slovenskih deželicah? Naši beneški Slovenci, poleg naših 50.000 Slovencev na Ogrskem, bodo menda ostali, kakor so bili do zdaj, o narodnih zadevah. Na ogrskem deželnem zboru bodo Slovenci težko imeli ktereza zagovornika, in če ga bodo imeli, bodo Ogri njega komaj toliko poslušali, kakor graški deželni zbor zagovornika štajarskih Slovencev, tedaj dosti malo. Kaj pa mi drugi? Sem ter tje se govori o notranjo-avstrijski dvorni kancelarii in — audaces fortuna juvat! — o slovenskih ministrih; al o

vsem tem nočem govoriti, ker se bojim, da ne bi bile le domoljubne utopije.

To, kar nam najbolj za kožo sega, je zahtevanje naše, da se popolnoma vresniči ravnopravnost, ki je bila na Dunaji slovesno oznanjena, a je med potom od cesarskega prestola do naših domovin precej se pogubila.

Če premišljamo zadnja leta, moramo reči, da smo sami dober del krivi, ako nismo dosegli več ravnopravnosti. Čeravno se nam je večidel od nižjih uradnih na slovenske vloge nemški odpisovalo, so nam vendar više uradnije dokaj spoštovale naš jezik; skoraj smemo reči, kolikor viša je bila uradnija, toliko bolj po domače nam je odgovarjala. Nikjer ni bilo zabranjeno uradnijam in sodnijam pošiljati slovenskih vlog. Ali smo pa mi to pravico pogostoma rabili, smo li podajali veliko slovenskih vlog? Priložnosti je bilo povsod dovolj, vendar prav malo smo rabili ravnopravnost; pisali smo vsake kvatre enkrat kaj slovenskega, da smo videli: ali dobomo nemšk ali slovensk odlok; če smo dobili nemškega, molčali smo; če smo pa dobili slovenskega, bili smo tako hvaležni in veseli, da smo precej vsemu svetu naznanili svoje veselje! Ako bi bili bolj slovenski pisali in govorili, pripomogli bi bili tudi tistim uradnikom, ki slovenski slabo umé, da bi se bili dobro seznanili z našim jezikom in njegovimi uradnimi izrazi. Tudi ti uradniki bi se bili sprijaznili z našim jezikom; velika pošast — nevednost — bi bila izginila in ne našli bi več uradnika, ki bi očital, da v slovenskem jeziku ni moč uradovati; celó predstojnikom sodnih stolov ne bi bilo treba začetnih uradnikov vabiti, naj se učé slovenskega jezika; vsak bi ga znal iz lastne volje, ker tirjala bi bila to vsakdanja potreba.

Dokler smo sami tako mlačni s svojim jezikom, kar se tiče sodnij in družih uradnij, ne moremo pričakovati, da bi uradnije več delale kakor mi, in da bi več slovenski pisale kakor mi.

Taka je z ravnopravnostjo v uradnijah. V šolah je ta ravnopravnost nekaj drugačna, moram reči, še dokaj žalostnejša. Za-njo smo se zastran šol močno in dosti poganjali. Ako nismo skoraj nič dosegli, nismo sami krivi, in to naj nas tolaži. Slovenskega rodú učnih učiteljev imamo dosti, samo da so bolj zunaj domovine, kakor med nami! Šolskih naučnih knjig imamo že nekaj; kar jih manjka, spisale in natisnile bi se v kratkem, ako bi le smeli pričakovati, da se bodo tudi prodale. Zastran šol, v katerih se odgaja mladina, naša nada, se bomo morali najdelj potezati za ravnopravnost; v tej reči bodo nasprotniki naši najtrdovratniši. Vendar tudi tu moramo doseči, kar zahteva pravica. Res čudno je, da po toliko spisih, po toliko javnih govorih v deželnih in drugih zborih ljubljanska normalna šola še vedno piše v svojem letniku starokopitno in staronormalno *Boſchitsch* in *Demſhar*. Še celó to upamo doživeti, da se bo enkrat — čez veliko let — pisalo tudi v ljubljanski normalni Božič in Demšar, in takrat gotovo:

„Vremena Kranjcem bodo se zjasnile
Jim milše zvezde kakor zdaj sijale!“

Kadar govorimo o ravnopravnosti, mi je vedno na misli gospod pl. Schmerling, in kadar mislim na ministra Schmerlinga, se mi vedno zdi, da je imel neki tih upljiv tudi tam, kjer smo vsaj od leta 1856. pričakovali popolne neodvisnosti in nobenostranosti. O cerkveni ravnopravnosti se pred nekaj leti ni pisalo čisto nič, zadnja leta smo brali že več takošnih opombic po časnikih. Dokler je človek zdrav, ne govori o svojih udih, temuč le tistikrat, kadar ga kaj boli. Božja beseda se slovenski oznanja Slovencem in nemški Nemcem, vendar imajo Nemci to prednost, da se včas na 40 do 100 Nemcev bolj ozira kakor na 400 do 1000 Slo-

vencev. Izpoveduje se gotovo ravnopravno, pa piše se prav malo slovenski. V znani škofiji je celó prepovedano slovenska imena pisati pravilno slovenski. Ker je naša cerkev rimsko-katoliška, je po moji slabi pameti njen slovesni jezik latinski; če pa priznamo, da je naša cerkev za nas Slovence, da mora znati vsak duhoven slovenski jezik, naj bi bil domači cerkveni jezik vsaj nekoliko slovenski. Kdor pravi, da ni ne Nemec, ne Slovenec, temuč katoličan, pa vendar nemštvo bolj ljubi kakor slovenščino, ta ni logičen. Napoleon, modra glava, pravi: „bodimo logični, pa bomo pravični!“ Cerkev je presveta in prevečna, da bi se vklanjala politiki, ktera je od danes do jutri.

Ktero koli ministerstvo ali ktera koli sistema pride v Avstrii sedaj na vrsto, to je gotovo, da bomo smeli bolj prosto govoriti in povedati marsikaj, kar smo dozdaj morali za zobmi tiščati, pa tudi upati smemo, da naši glasovi ne bodo glasovi upijočega v puščavi, katerih nihče ne porajta. Izbuja bomo v domači deželi domačo omiko, skrbeli bomo, da v slovenski deželi živimo slovenski. Tirjali bomo pravice, ki nam grejo po naravnih in ustavnih zakonih; nobenega ne bomo nadlegovali, samo to bomo zahtevali, da tudi nas nihče ne nadleguje. Borili se bomo na dušnem polju z dušnim blagega namena vrednim orožjem proti nevednosti in narodni zaspanosti, pa tudi proti tistim nasprotnikom, ki so slovenske matere sinovi, a svoje matere ne spoznajo. Upamo, da premagamo tudi te, ko bodo videli, da vse njihovo nasprotovanje ni sadú obrodilo.

Prosek 22. julija. — Rad bi vam, ljube „Novice“, kaj veselega pisal, al ni mi mogoče. Suša strašno pritiska, tako, da ne bomo nič pridelali. Ozimnina je tako pičila, da sto snopov rži izda le po polovniku, ali k večjemu po poldrugem. Ječmen ravno tako. Pšenice pa pri nas ne sejemo, ker imamo premalo zemljišč. Sirka tudi ne bo semena; sená nič, ker je vse zgorelo od prevelike suše. Kaj bo z našo ubogo živinico, ker še v dobri letini moramo senó kupovati? Davki pa zmiraj večji, ne samo cesarski, tudi srenjski so nam tako silno nakopičeni, da ne moremo več dihati, ako se, česar želimo, nam kmali ne polajšajo. Volitve za mestno svetovavstvo so se ravnokar razpisale; al to nam daje malo upanja, ker okolica dobí le šest odbornikov po pravilih, kakoršna so dozdej. Slišal sem pomenkovanje, da naj bi raje nobenega ne volili, ker se nam neče nič dovoliti zato, ker nečemo trobit v laški rog. Presvetli cesar je našima slovenskima poslancema, g. Nabrgoj-u in Primožiču zagotovil, da ga je volja, da se ta reč pravično reši, in to se nam zagotavlja tudi od vladine strani; zato moramo vendar še malo potrpeti, dokler se ne skliče deželni zbor. Tako bomo tedaj volili, pa kakošne odbornike, bo pokazala še le prihodnost. — Vročina je velika; 20. t. m. je gorkomer že ob sedmih zjutraj kazal 25 stopinj v senci, pozneje podnevi do 30. Ubogi Kras res zdaj žalosten kaže svoja zala rebra. — Tudi v naši cerkvi se slišijo, kar imamo novega učitelja, tako žalostne pesmi, kakor nekdan nad jeruzalemskim mestom. Nobeden naših pevcev ne gré več pet; zato si je bil učitelj nekoliko mladih fantov zbral za petje; al niso dolgo časa strpeli, ker se danes nobenemu več ne ljubi, po starem kopitu pesme prepevati. Zato so ga tudi mladi fantje zapustili, da zdaj le on sam glas žene; nezadovoljnost vaščanov s takim petji je velika; treba, da se prenaredí, kar je napak.

Iz Stare Loke. (Popravek.) Kar so bile „Novice“ v svojem poslednjem listu „iz Krakovega“ zastran posvečevanja starološke nove cerkve 20. dan prihodnjega meseca naznanile, ni resnično. Da nihče ne bode o tem zapeljan, naj povemo, da nove Goršičeve orgle bodo sicer do 20. avgusta v cerkvi postavljene,

al časa, kdaj se bode posvečila cerkev, gosp. dekan še danes sami ne vedó, pa se bode že očitno razglasil.

Iz Cerkljan na Gorenskem. — 20. dne t. m. je umrl po dolgi bolezni po Slovenskem dobro znani zidarski mojster Matevž Medved. Rodil se je v Cerkljah 1796. leta. Zidati se je začel učiti pri svojem očetu 1818. leta. Ker mi vsa njegova dela niso znana, zapišem le to, kar je sam zapisal, ko je obris za cerkev pri Jezeru na Koroškem naredil. Tako-le je zapisal sam: „Vsak dober dar pride od Očeta luči. 1826. leta sem začel cerkev zidati. V tem čas sem devet novih in sedemnajst popravljenih cerkvá naredil do 1853. leta in tačas sem delov per Jezer in sem kontrofe dobil in sem biv star 57 let. Matevž Medved.“ — To malo, kar je Medved znal brati in pisati, se je sam naučil. Tudi zidarski mojster je postal iz svoje pameti. Ako se pomisli, koliko časa se morajo možje učiti, da morejo početi večja dela, zasluži ranjki toliko več hvalo. Po samo malo izgledih, kar jih je videl v svoji domačiji, je naredil zidarska dela, ktera ni samo trdno in v primeri za malo ceno postavil, temuč tudi okusno in umetno izpeljal. Med drugimi le opomnim kupljo v stolni cerkvi ljubljanski, nad katero so si mnogi umetniki glavo belili, pa vendar ne upali dovršiti, novo cerkev na Vrhnikih, pri novi Štifti na Štajarskem itd. itd. Bil je ranjki Medved dobrovoljen mož. Med drugim mi je večkrat, ko je ravno pri meni zadnje delo imel, pripovedoval, da, kadar umrje, ga morajo vsi njegovi zidarji v zidarski obleki na pokopališče spremiti; al ni se mu spolnila zadnja volja — le en sam ga je v resnici v zidarski obleki spremil. — Naj mu je zemljica lahka! Postavil je po slovenski zemlji mnogo spominov bistri svoji glavi, ki ga — samouka — stavijo na stran stavbinih mojstrov. Naj te male črtice zadostujejo življenjepisu domačih mož, kakor ga je začel pred mnogimi let izdajati slavni Ivan Kukuljević Sakcinski.

Andrej Vavken,
nadučitelj.

Iz Ljubljane. Da so tudi v Ljubljani premembe ministerstva bili veseli vsi, ki so siti tistega birokratičnega centralizma, kateri vse ponemčiti želi, ni nam treba na široko razkladati. Da pa ponemčenje vse Avstrije, kterege so se Slovani hudo bali, res ni bil prazen strah, povedal nam je Schmerlingov časnik „Botschafter“, predno je v miru zaspal, prav odkritosrčno, rekši: „Februarska stranka je imela vso moč, vso oblast, a zdaj je pozabila starodavno prislovico „beati possidentes“ in se je sama pripravila ob svojo posest. To je gotovo, da je nemška stranka si sama sebi strašno škodo delala (in seinen eigenen Eingeweiden wühlte), ko je v državnem zboru podkopovala ministerstvo.“ — To je vendar dosti odkritosrčna beseda! Zdaj naj pa še rekó „dispositions-fondlarji“ in tisti, ki ž njimi vlečejo, da ni bila le bramba samega sebe, ko so se Slovani in vsi nenemški narodi avstrijski na vso moč upirali temu, kar je „Botschafter“ z vsemi svojimi družniki 4 leta oklicaval za edini blagor Avstrije — „salus rei publicae avstriacae!“ Naposled pride vendar-le resnica na dan.

— V seji mestnega odbora je gosp. župan na vprašanje odbornika dr. Orla od 14. oktobra 1864 odgovoril, da se pobotek, katero mesto dobiva za vžitnino (verzehrungssteuer) z 48.000 gld. konv. den., opira na ukaz c. kr. dvorne kamere od 1835. leta, vendar se za trdno ne more reči, da bi se dal ta pobotek povikšati, a to je mogoče, da se vžitnina sèm ter tje more viša napraviti. Odbornik Horak zahteva, naj se prekliče postava, po kateri je branjevcem prepovedano prekupovanje, judom pa naj se prepové nedopuščeno kramarstvo po hišah ljubljanskega mesta. Oba predloga

sta bila v prevdarak izročena dotičnima odboroma. — Po predlogu 3. odseka je bilo sklenjeno, da se prosi dotična ces. gosposka, da se mestjani s svojimi vozovi v okolici ljubljanski oprostijo mostnine na zidanem mostu ljubljanskem, kakor tudi se jim ima priklada za mestni tlak o vseh Svetih odpustiti. — Po predlogu 4. odseka je bilo sklenjeno, da se v št. peterskem predmestji od Majerjeve hiše do železničnih ulic naredi nov tlak. — Ker ima tudi mesto svoj donesek dati za popravo šolskega poslopja, v katerem je nižja realka, je bilo sklenjeno, da mestu odločenih 2203 gold. začne v letnih obrokih poplačevati od leta 1867 naprej. — Račun, ki ga je položilo vodstvo višje realke za šolsko leto 1864/65, je bil rešen.

— Prepolna cerkev Št. Jakobška v nedeljo kazala je že, da se ima obhajati posebna svečanost, — in tako je tudi bilo. Ako se ob večih praznikih na čast Božjo glasi muzika nenavadna, se vé, da se toliko več snide ljudstva, katero, vtopljen v glasove pobožnosti, tudi pobožno spremlja, kar se godi pred sv. oltarjem. Velika instrumentalna maša v Es-dur umetnice naše gospé Ane Pesjakove ima res vse lastnosti, da povzdiguje srca naša v višine nadsvetne. Tù ne nahajaš ničesa, kar bolj v gledišče sega, kakor v cerkev; pravi značaj cerkvene muzike navladuje kompozicijo od konca do kraja, ki zlasti v pesmi „Credo“ in „Benedictus“ očitno pričuje talent izvrstne skladateljce. Kar je pa gospá lepo osnovala, izpeljalo se je tudi tako lepo, da le en glas posebne zadovoljnosti se je slišal iz ust vseh pričujočih, ki so bili „dobrege srca.“ In kako bi móglo tudi drugače biti? Godba v rokah izurjenih mož, pesmi popevane od najboljih pevcev in pevek citavničin, in vse skupaj je vodil zopet pevovodja citavniški gosp. Fabjan, kterege Ljubljana slavi, kar ga je videla vodnika v besedi za podporo ubozih Notranjcev. Ker se tedaj tako lepo strinja vse, dobrege izida ni dvombe. Veselje je bilo slišati zbor mladih gospodičin, ki so presegle naše pričakovanje; da naši gospodje lepo pojó, znano je že tako. V samospevih ste se odlikovale gospá Pirkerjeva in pa nadepolna gospodičina Roza Frelihova, med gospodi obče cenjeni prvák naših tenorov Viktor Bučar in pevovodja Fabjan. Izvrsten je bil tudi dvospev, ki sta ga péla gospá Pesjakova in g. Fabjan; ginljivi, mili in vrh tega krepki sopran njeni se je krasno vjemal z mogočnim baritonom Fabjanovim. Tudi čveterospevi, v zборе vpleteni, so posebno v „Benedictus-u“ lepo doneli po cerkvi. — Konečno naj še omenimo zbora „Ave“ za ženske in moške glase od znamenitega českega skladatelja Jelena, kterege so pevke in pevci tako krasno peli, da so nježni in veličastni akordi živo izbujali pobožnega duhá v zbranim občinstvu; temu je pa tudi pripomogla slovenska beseda.

Citavnica se raduje, da je Ljubljani s svojimi glasovi tako hvaljeno pokazala vrednost cerkvene kompozicije gospé Ane Pesjakove, ktera je svakinja naše Luize, kateri že davno čestita ves slovenski svet.

— Ker tudi konservatorija za muziko v Pragi sedaj počitnice ima, je prišel g. Fr. Grbec danes v Ljubljano, da se v domačiji svoji oddahne celoletnega iskrenega delovanja. Da naš gospod dopisnik iz Prage ni prenapenjal hvale, ko nam je pisal, kako čislajo našega rojaka ondi, priča nam klasifikacija „Classen-Verzeichniss an der Instrumental- und Gesangschule des Prager Conservatoriums der Musik“, ki je h koncu šolskega leta prišla na svetlo in v kateri se gosp. Grbec v učilnici „koncertni“ odlikuje z eminentnim, to je, izvrstnim napredkom v vseh predmetih. Slava vrlemu rojaku, ki na česki, to je, prvi avstrijski konservatoriji, po svojem talentu in iskrenih študijah toliko čast dela vsi domovini naši! Jako zanimivalo nas je

čitati omenjeno klasifikacijo, ker poleg gosp. Grbca smo v učilnici „instrumentalni“ našli še enega celó mladega tudi v vsem izyrtnege Slovenca g. Jan. Koširja, iz Vranskega na Štajarskem doma. Tudi Hrvatje imajo — kakor klasifikacija kaže — nadepolno gospodičino v učilnici za „spevoigre ali opere“ Mallingerjevo Matildo, v učilnici „instrumentalni“ pa lepo obdarovane gosp. Milakovića Ivana. Ni po takem čuda, da slavni ravnatelj Krejci je s posebno ljubeznijo naklonjen Jugoslavenom.

— Po pismih Zarnikovih tudi Novičinim bravcem znani g. Pogačnik v Tržiču je umrl. Da tudi filharmonično društvo skaže nemškemu možu poslednjo čast, se je v nedeljo 6 njenih udov podalo v Trzeč.

— V tem, ko je znani ljubljanski trgovec g. Gustav Heiman, obsojen zaradi krive na dva meseca v zapor, že nastopil svojo kazen, se sliši, da bivši trgovec ljubljanski g. Aleks. Schneider je tudi obsojen zaradi krive na 18 mesecev težke ječe.

— „Laib. Zeitg.“, ktera obširno popisuje svojim bravcem, kako se je pelo in govorilo v Draždanah pri prvem shodu nemških pevcev, je vendar pozabila popisati še to, kako so pili in jedli. „Wanderer“ je prinesel ves „Speis“- in „Trinkzettel“ tako-le: Za vse, ki potrebujejo namočenih grl, je pripravljeno 80.000 kozarcev za vino in pivo v neštevilnih sodcih; 150 postrežčkov streže gostom; jedil je pripravljeno: 1100 funtov hamburškega suhega mesa, 560 funtov mesenih klobás (servelat), 1800 suhih plečét, 1500 funtov kaviara, 1500 vrčev sirovega masla za mizo, 2000 funtov sirovega masla za kuhinjo, 60.000 jajc, 10 sodčkov slanikov, 12 hlebov švicarskega sira, 12.000 žemelj vsaki dan, 2000 funtov kruha vsaki dan, 25 govejih zadnjih četrt in 100 telečjih krač vsaki dan. Res, da pri taki slovesnosti tudi starikaste kosti močen glas dobó.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Dopolnjeno je! Svitli nadvojvoda Ludevik Viktor je s prestolnim ogovorom po volji Njih Veličanstva 27. dne u. m. razpustil državni zbor, in novim ministrom je izročeno kormilo avstrijsko. Govor prestolni priznava zasluge državnega zbora, ne reče nobene bridke besede bivšemu ministerstvu, pa tudi novemu ne omejuje z nobeno besedo prihodnje delavnosti njegove; konečno obeta, da se kmali skličejo deželni zbori izhodnjih kronovin in da pride čas, da se bojo skupne zadeve cesarstva skupno obravnavale. Cesarjev govor je bil tak, da v sedanjih okoliščinah ni mogel drugačen biti. — Novo ministerstvo je za zdaj to-le: Grof Belkredi je državni minister in predsednik ministerstva; tudi policijske zadeve so v njegovem opravilstvu; grof Mensdorff je ostal minister vnanjih oprav, kakor je dozdaj bil; podmaršal Frank je minister vojaštva, kakor dozdaj; grof Lariš je minister denarstva, vitez Komers pravosodja; pl. Mailath je ogrski dvorni kancelar, Mažuranić hrvaški, Haller pa upravnik erdeljske kancelarije. Ministerstvo denarstva je po novi vredbi razdeljeno na dva kampa: eden bo obravnaval upravniske zadeve, eden pa državne stroške in dohodke in pa kreditne zadeve; temu je načelnik vitez Beke, dozdaj podpredsednik pomorske oblasti v Trstu, unemu pa vitez Savenau, dozdaj podpredsednik deželne finančne direkcije v Pragi: oba v finančnih opravilih izvedena moža in posebno bistri glavi. Nekteri prejšnji ministri so bili v stanovitni pokoj djani, drugi v začasni. Vitez Schmerling je izvoljen prvi predsednik najviše sodnije, dr. Hein pa predsednik više

deželne sodnije na Dunaji. — Kaj misli in kako bo delal novi državni minister Belkredi? — to vprašanje tiči zdaj za vsacim grmom; drugi pa mrmrajo, da svetu še ni napovedal svojega programa. Program, poln lepih besed, je dober kup stvar kakor lešniki; to smo skusili poslednje leta; lepšega programa vendar ne more razglasiti noben minister, kakor ga je razglasil bivši minister Schmerling, in kaj je prišlo po lepih besedah? Zato raji nič besed — le dela naj kažejo moža. In eno tako delo, ktero bo z veliko zadovoljnostjo se glasilo tudi čez meje avstrijske, je že to, ki ga današnji vladni časnik oklicuje, da vsi, ki so bili zavolj pregreškov v tiskarnih, uredno pričetih pravicah obsojeni, so pomilosteni, in da nehajo o taci zadevah vse preiskave, ki zdaj pred sodnijami tekó. Cesarjeva ta milost je zarja veselejše prihodnosti časnikarjem, ki so 4 leta strašno trpeli. Kako pa bo novi državni minister vladal, kaže se iz govora, ki ga je imel do svojih uradnikov, ko je nastopil opravilstvo svoje 30. julija. 4 reči je posebno povdarjal, ki mu bodo vodila v njegovem delovanju. Rekel je, da ne mara za administrativno centralizacijo; njemu pri srcu je decentralizacija; najviša vlada naj hrani svojo moč in svoj čas le za to, da reši poglavna pravila, katerih je neresčenih na kupe; posamesne drobnosti naj se prepuščajo deželnim oblastim. Od uradnikov bo terjal, da delajo, kar največ morejo; ako vsak veliko stori, bo manj uradnikov treba, in lahko bo potem država malo uradnikov bolje plačala. Praznih pisarij, ki se tičejo bolj birokratičnih oblik kakor bistvenega rešenja, ne bode trpel, pa tudi tega ne, da bi kdo ovadoval skrivnosti službene, dokler niso tako zrele, da brez vsakršne škode morejo priti med svet. Še važnejše pa je pismo, ki ga je minister poslal c. kr. deželnim poglavarjem, iz kterege danes moremo povzeti le poslednje besede: „Cesarska gospódka in vsak posamesen uradnik mora z ljudstvom v njegovem jeziku ravnati; zmožnost za tako uradovanje bo važno in odločno tehtalo, kadar bo šlo za presojo sposobnosti uradnikovo.“ Pri teh besedah bo vsacemu Slovencu srce radosti igralo in polni zaupanja bomo ministru podali pravično prošnjo 20.000 Slovencev, ki jo je Schmerling neusmiljeno pod klop vrget. In spolnile so se kmali dr. Tomanove besede, ki jih je govoril v državnem zboru, da ministerstvo Schmerlingovo bode prešlo, Slovenci pa bodo še ostali! — Da dualizma popolnega ne bo, sme se misliti iz tega, da grof Belkredi ni samo minister notranjih oprav, kakor se je izprva mislilo, ampak da je državni minister in ministrstva predsednik.

Denarni zapisnik Matičini.

V drugem letu so k Matici pristopili in plačali:

a) kot ustanovnika:	
Gospod Blaž France, trgovec na Reki	10 gold.
„ Jenko Škender, kupčijski opravnik na Reki	10 „
b) z letnim doneskom:	
„ Perčič Matevž, fajmošter pri sv. Gregorju pri Ribnici	2 „
„ Windišer Miha, župnik v Žalni	2 „
	24 gold.
Z doštetimi poprejšnjimi 1383 „	
Skupaj 1407 „	

V Ljubljani 31. julija 1865.

Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji 1. avgusta.

5 % metaliki 69 fl. 65 kr.	Ažijo srebra 107 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 21 kr.